

doc. Ing. MVDr. Ján Buleca, PhD.

*N*ÁVRAT Z NENÁVRATNA

Michal Breza

Zbierku básní spracoval doc. Ing. MVDr. Ján Buleca, PhD.

Vydal Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov
ako 25. publikáciu v rámci edície
„Historia medicinae veterinariae”

Text neprešiel jazykovou úpravou.

Zodpovedný redaktor MVDr. Jozef Pokorný

Fotografie z archívu J. Bulecu a Parazitologického ústavu SAV
Grafická úprava a tlač GRAPHICS STUDIO s.r.o., Košice
Náklad 200 ks

ISBN 978-80-89280-47-6

doc. Ing. MVDr. Ján Buleca, PhD.

NÁVRAT Z NENÁVRATNA

Michal Breza

Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov
Košice, 2018

ÚVOD

Po viac ako sedemdesiatich rokoch od datovania prvej básne v uchránenom rukopise z gymnaziálnych čias prichádza na svetlo súpis básnickej časti pomerne rozsiahlej básnickej tvorby východoslovenského autora Michala Brezu (narodeného 25. septembra 1925 v Trebišove). Z dôvodu jeho tvorby predovšetkým pre radosť a vlastné potešenie k vydaniu väčších súborov poézie dosiaľ nedošlo. Výnimkami boli verše uverejnené v gymnaziálnych a náboženských časopisoch a kalendároch, malá brožúra „*Básně a poetické experimenty veterinárních lékařů*“, vydaná v Brne v rámci edície *Medicina Veterinaria Scripta*, kde vedľa 7 českých autorov Slovensko zastupoval 10 básňami ako jediný Michal Breza, a staršie ročníky časopisu *Veterinárny spravodajca*.

Vzťah Michala Brezu k literatúre a slovenskému jazyku sa začal formovať pod vplyvom Alexandra Matušku vo Samovzdelávacom krúžku Andreja Sládkoviča na štátnom gymnáziu v Michalovciach, kde v roku 1944 maturoval. Niekedy v tomto čase začali vznikať aj jeho prvé verše, primerané veku a mladíckemu zápalu. Básnická tvorba s dominujúcou vojenskou tematikou pokračovala počas pochodu z východného Slovenska do Prahy po dobrovoľnom narukovaní do 1. česko-slovenského armádneho zboru pod velením generála Ludvíka Svobodu.

Po čiastočnom odmlčaní sa v priebehu štúdia na Vysokej škole veterinárskej v Brne (1945-1950) ho múza opäť zastihla už ako mladého odborného asistenta na Vysokej škole veterinárskej v Košiciach najskôr na Ústave chémie, neskôr v rokoch 1954-1959 ako externého aspiranta, a dlho-

ročného vedeckého pracovníka Helmintologického (dnes Parazitologického) ústavu Slovenskej akadémie vied.

Okrem výsledkov vedeckej práce (autorstvo Brezovho flotačného roztoku na separáciu vajíčok parazitov, dodnes s úspechom používaného od 50-tych rokov; návrh konzervačného prostriedku pre pneumohelminity a zdokumentovanie aspektov medzihostiteľskej funkcie dážďoviek), edičnej a publikačnej činnosti (spoluautorstvo 10 knižných publikácií a viac ako 250 domácich a zahraničných vedeckých a odborných článkov, odborné poradenstvo pri tvorbe 2 vedecko-populárnych filmov) a pedagogických aktivitách pri výučbe študijného predmetu *Veterinárska zoológia*, Michal Breza koncom 60-tych a v 70-tych rokoch pôsobil v zahraničí v oblasti postgraduálnej prípravy aspirantov, menovite na Kubánskej akadémii vied a neskôr na Vysokej škole veterinárskej v Havane. Napriek značnému odbornému nasadeniu v tomto období vznikali aj preklady básní s veterinárnou tematikou (napr. preklad nemeckej zbierky *Zoologica poetica*), a príležitostné verše najmä pri osobných a spoločenských udalostiach.

Od sedemdesiatych rokov vychádzali jeho verše a preklady krátkych próz z nemčiny, angličtiny a španielčiny predovšetkým so zoológickou tematikou v časopise *Veterinárny spravodajca*, v súčasnosti *Spravodajca Univerzity veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach*.

Odbornosť Dr. Brezu reflektovala aj prostredníctvom jeho aktivít v redakčných radách vedeckých a odborných časopisov (*Helminthologia*; *Spravodajca UVLF*; *Folia Veterinaria*; *Slovenský veterinársky časopis*). Jazykové a literárne znalosti, ako aj vedecké a odborné skúsenosti dokumentuje práca Dr. Brezu aj po odchode do dôchodku v roku 1991 pri vydávaní vedeckého časopisu

UVLF v Košiciach, *Folia Veterinaria*, kde ako technický redaktor pôsobil až do roku 2008.

K mojim prvým kontaktom s Dr. Brezom došlo začiatkom druhého milénia práve pri publikovaní v časopise *Folia Veterinaria*, kde som ja, tak ako aj mnohí ďalší, najmä začínajúci autori natrafili na jeho prísne a detailné jazykové ale i odborné korekcie, ktoré nám dali nezabudnuteľnú lekciiu precíznosti do našej ďalšej publikačnej činnosti. Okrem nich som však v číslach Veterinárneho spravodajcu čas od času natrafil aj na jeho preklady a básne. Po prejavení záujmu o jeho ďalšiu tvorbu došlo postupne k spolupráci, výsledkom ktorej je predkladaná básnická zbierka.

Súkromné málopočetné vydanie zbierky *Návrat z nenávratna* som vydal po starostlivých korekciách autorom v roku 2008. Po prvý krát bolo prezentované verejnosti osobne Michalom Brezom na podujatí slovenskej mládeže s názvom *Košická matičná slovesná a tvorivá jeseň*, ktoré organizoval 29. novembra 2008 Miestny odbor Matice slovenskej v Košiciach.

Súčasnú vydanie vychádza v edícii Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach, najmä vďaka osobnému zánieteniu a záujmu zo strany jeho dlhoročného riaditeľa, MVDr. Jozefa Pokorného, ktorému by som aj touto cestou chcel vysloviť úprimné poďakovanie.

Verím, že Vás poézia Michala Brezu osloví nielen svojou hĺbkou a vnútornou krásou, ale že sa prostredníctvom jeho veršov uchová aj svedectvo o živote v neľahkých povojnových časoch na Slovensku.

V Košiciach, jún 2018

doc. Ing. MVDr. Ján Buleca, PhD.

OBSAH

Úvod	5
Návrat z nenávratna	10
JESENNÝ PRÍHOVOR	11
Venovanie	12
Jeseň	13
Na rozlúčku	14
ABECEDA	15
Azda	16
Budúcnosť	17
Citlivka	18
Drahá	19
Ešte dnes	20
Fragment	21
Gejzír	22
Hodno byť	23
Iba oči	24
Krása	25
Láska	26
Milujem	27
Nádej	28
Obloha	29
Pokora	30
Ruža	31
Slávik	32
Tebe	33
Úsmev	34
V diaľke	35
Zánik	36

OD SRDCA K SRDCU	37
Od srdca k srdcu	38
Predjarie	39
Premena	40
Prílety	41
Škovránok	42
Nehovor	43
Sokol	44
Monológ (O nás)	45
Utíšenie	46
Rozprávka	47
Ružové sny	48
Tajomstvo	49
Hviezdička	50
Prechádzka jarom	51
Roky	52
V zajatí Kupidovom	53
Báseň	54
Zvon	55
ZA HORAMI, DOLINAMI	56
Jar pod Tatrami	57
Epigram	58
Odkaz	59
Riava	60
Máj	61
Smrť kosí	62
9. máj 1945	63
Bojím sa lúčenia...	64
Biografia	66
Obrazová príloha	69
Spomienka na doktora Michala Brezu	74

NÁVRAT Z NENÁVRATNA

*(Nikdy sa nevrátia rozprávky
mladosti...)*

Sú také zázraky, čo sa i dnes dejú,
aj keď v nich tvrdenia divne trochu znejú:
Je návrat v minulo možná realita?
Mnohý sa na pravdu túto často pýta.

Iste je to možné, ale iba v duchu,
ak kytká spomienok pomocnú dá ruku.
Vtedy, keď hostí ťa mäkkosť tichá noci,
roj milých spomienok dušu drží v moci.

Vtedy je možný aj návrat z nenávratna,
vtedy je tá téza v plnej miere platná.
Nuž, teda tešme sa z objatia tej nôcky,
vitajte v návrate – vy pekné spomienôčky.

Košice, 2008

M. Breza

*J*ESENNÝ PRÍHOVOR

(október 1944)

VENOVANIE

Obráztek kúpený za babku
vie radosť rozdať veľkú,
i slabý záchvev škorábku
vie rozkývať hneď vcelku.

No minie minúta nadšenia
a sila kúzla slabne,
dni svetlé oblaky zamenia
a do srdc hmla si sadne.

Jak priadka niť reči rozpradie,
i vzdychne: „Časy boli,
no minuli sa, aj v záhrade
stromček dnes zostal holý“.

Spomienky na šťastie nedávne
sa spradú v babie leto,
chceš čítať tie stránky bôľne-nasladlé,
nuž čítaj, kým nepoviem Ti: Veto!

JESEŇ

Muzika zúfalých,
ó, jeseň nenásytná,
v drôtoch telefónnych
šíri sa tvoja hymna.

Ohýba, trasie sa,
chvejú sa stĺpy v tráve,
šepočes, trasieš sa,
až zmizneš hrave, hrave...

S gondolou kačíc len
chcel by som v iné strany,
na cudzej prti zmien
vyliečiť staré rany.

Zatiaľ len tanierom
sevillských holičov
pre mňa je Luny sklon
s výčitkou a bičom.

Na stráňach počúvam ťa,
jeseň nenásytná,
podobná krutým hrám
je tvoja smutná hymna...

NA ROZLÚČKU

Spieva vtáčik potichúčku,
do srdca sa taje vkĺznu,
a zrak kdesi hľadá v diaľke,
pričom myslíš na rozlúčku.

Čas žhavých krás práve minul,
leto tiahne v zabudnutie,
pieseň dumnú vietor hudie,
by večerom v stromoch zhynul.

Ešte plesať, či už vädnúť,
majú kvety v tomto čase.
Šepkám tíško, hlas sa trasie:
„Srdce moje, ty sa nermúť“.

Čas lúčenia. Vyletíme
ako drobné lastovičky.
A niekedy pekné sničky,
povzbudia nás: Ďalej žijme.

Krásne chvíle. Babie leto
hľa už letí v sivé diaľky.
Za oráčom pôjdu kavky.
Nesmúť srdce, nesmúť preto.

I dáždik už spáchol zrazu,
ako pekne, potichúčku.
Na rozlúčku, na rozlúčku.
Zbohom, plavý leta azúr.

*A***BECEDA**

AZDA

Azda raz uzriem Ťa
jak som Ťa vídal v krásnom sníčku,
pokynieš rúčkou pomaličku
darujúc mi kvieťa.

Človek sa teší snom,
bojí sa zdania skutočnosti.
Kedy sa toho celkom sprostí?
Včul' smútkom veľkým som...

Teším sa obrázkom,
do piesku si ich ryjem v duši.
Kto zábavu mi peknú zruší?
Včul' smútkom veľkým som...

BUDÚCNOŠŤ

Prítomnosť ukáže svoju tvár,
a rečie proste: „Tvoja som“.
Budúcnosť veští Nový snár
tú istú ľuďom často stom.

Minulosť zasa obraz len
sťa sničky v noci: „Bolo raz“.
Dnes chutí starý horký blen,
a neškodí už ruži mráz.

Preds' tvrdím jedno (nie som sám):
„Netreba zúfať, veriť skôr,
že bude lepšie ešte nám,
i nenávisti ľudskej vzdor“.

CITLIVKA

Zrovnám Ťa s týmto útlým kvietím,
mimózou zvem Ťa v zasnení.
Si tá, akous' bola predtým,
citlivá v sveta besnení.

Svet zlý je, siaha úkladami,
brániš sa kľúčom zmlknutia.
Viac nie si peknou záhadou mi,
chápem Ťa i bez kývnutia.

Ja zas si žiale v tupé riadky
bolesťou vlastnou vpisujem,
a úsmev sa mi vracia spätky,
iba keď poviem: „Milujem...“.

DRAHÁ

To slovo stále myslou mätie,
keď počujem Tvoj ľúby hlas.
Ret roztvorí sa na usmätie,
keď osud zvedie spolu nás.

Mladosť - tá stavia ideály,
srdce sa topí v ľúbení,
a oči tiež by rady hriali,
keď ústa šepcú v zasnení.

Šepcú...ach, ťažko hovoriť je,
aj zbytočne...Však postačí len
cit, ktorý pravdu z očí pije.
Ten však už pil aj čistý blen.

To slovo stále myslou tiahne,
to slovo písať značí čos'.
To slovo riecť Ti ktosi prahne,
to slovo raz Ti riekne ktos'...

EŠTE DNES

Ešte dnes toto opýtam sa:
„Žiale, či radosť pre mňa sú?“
Motýľ na čele mŕtvom hrá sa,
jak pochopiť tú okrasu?

Ktos' riekol: „Smútok nemám rada“.
Báseň bez smútku možná je.
Ja predsia vravím: „Človek stráda,
a raz ho hruda prikryje“.

Na svete tajov vždy je plno,
radosť so smútkom zbratří sa.
I brilliant sa spojí vlnou
s odlišným blyskom tyrkysa.

Uznám preds': „Radosť prevládať má.
Život má svetlých stránok dosť.
No pravda je: Už z čias Adama
i smútok je náš denný hosť“.

FRAGMENT

Košť slonová, čo veky trvá,
Nestráca svoju belosť preds'.
Krása je večná. Iba mrva
je pozlátená z drátu klec.

A spomienka, čo žitím beží,
Vždy sladká býva, najmä keď...
keď doma sedíš, vonku sneží,
Ty do detstva sa vraciaš späť.

I túžba často býva sladká,
otázka, či sa vyplní.
Nášho je žitia dobrá krátka,
nuž žijme v plnom úslní.

GEJZÍR

Hľa na tisíce útlych kvapiek,
pre mňa tok citov značia tak.
V nich vidím tváre mnohých matiek,
keď syna v diaľky nesie vlak.

Dúh veniec pekne dookola,
plam farieb pestrých vznieti cit.
Mňa časom ktosi tíško volá,
ukryť si slová do ulít.

Samota mocných. O nej snívam.
Keď kolot stíchne v gejzíre,
a zasneným sa zrakom dívam
na stratený zjav v zefíre.

HODNO BYŤ

Hodno byť v máji záhradníkom,
ohriať si srdce pri ružiach.
Hodno byť v noci malým psíkom,
a hľadať Lunu v záružliach.

Krása je úsmev prelietavý,
naň striehnuť načim v pravý čas.
Keď tvrdosť srdca Láska taví,
pri zakvitaní rudých váz.

Hodno je v máji byť slávikom,
a v mäkkosť noci citne húst.
Nezískaš nič však vlastným krikom,
ak nie si pážom útlých Múz.

IBA OČI

Ján Smrek – ten spieval takto.
Ten peknoľici šuhaj – snár,
očami blúdil svetom hladko,
dar ten mne taktiež prenechal.

Dnes spievať budem hymnu očiam,
nie svojim. Očká uzrel som.
Tu sen sa vo mne sladký počal,
sťa dievča venček pod lesom.

Ach, očká, očká, povedzte mi,
čo jazyk mlčí predo mnou.
Však očká milé húpkom k zemi:
„Čítať v nás nie je ľahkou hrou“.

KRÁSA

Krása tak často so mnou hrá sa
na skrývačku, jak práve dnes.
Slniečko hrialo a hneď zdá sa,
jak by mal začať vládnuť bes.

Oblakov valy v diaľke stáli,
sťa barance v strede košiara.
Zrazu sa v handry roztrhali,
a búrka letná nastala.

Je krása veru (ako zdá sa)
len dočasnou na svete tom.
V chvíľke so slnkom vetrík hrá sa,
a vzápätí už bije hrom.

LÁSKA

O láske písať - všetko málo.
O láske vravieť - maličkosť.
Slovo sa minie, sťa by sa zdalo,
aj papier zničí časom zlosť.

Však ľubiť srdcom - za to stojí,
čuť výlev citov - nádhera.
No toho kde-kto už sa bojí,
inou sa cestou poberá.

Láska je vecou všetkých ľudí,
milovať každý môže z nás.
Niekto i vtedy veľmi ľúbi,
keď si z ľúbosti robí špás.

MILUJEM

Milujem hory, lúky, háje,
v prírode krásu spoznať chcem.
Zachytiť srdcom skryté taje,
pochopiť krásny žitia sen.

Milujem úsmev žhavý slnka,
milujem more - oceán.
Milujem potok, čo si žblnká,
milujem miesto, kde som sám.

Milujem sady s čerešňami,
milujem ódy slávika.
Milujem srdca sladké plamy,
keď k môjmu tíško preniká.

NÁDEJ

Soľ, ktorá k žitiu chuti dodá,
prameň, čo cestou osvieži,
piesok, čo v slepých očiach hľodá,
údery hodín na veži.

Vzpružina hnátov invalida,
čo najkrajšie je v živote,
čo cenu starým črepom pridá,
čo povzbudí nás k ochote.

Nezúfaj! Vždycky dúfať treba,
i v priamo rabskej robote.
Posmeliť druhov, taktiež seba,
a vždy byť šťastným v živote.

OBLOHA

K nej často pozriem, aká býva,
ma blankyt nebies nesie v raj,
a časom mračnám sladko kývam,
keď trávnikom ma hostí máj.

Jak bych' sa díval v očká jasné,
a zrel tam radosť z života,
na nebi často hviezda zhasne,
to ma zas smútkom omotá.

Keď zrána zbronie úsmevom nebe,
svetlo premôže tmavý mrak,
jak by som podal smutnej deve
strhnutý pre ňu divý mak.

POKORA

V habite čiernom pôjdu všetci,
a *Miserere* bude znieť.
Takíto boli všetci svätci,
bude raz takým celý svet?

Na čele poddajnosť trónila im,
oddanosť v ruky Veľkého,
i najlepši z nich zdal sa malým,
v čakani žitia večného.

V habite čiernom pôjdu všetci?
Svet spurný ohne kolená?
Či to len duša moja v kleci
korí sa žiaľom sklonená?

RUŽA

Zafarbia zore červeňou sa,
lupienčok vykukne z ruže puku,
osvieži úsmev ranná rosa,
a hymna života dôjde k uchu.

Vytryskne gejzír vzdušných vôní,
roj včeliek pospiecha na pastvu si,
motýľ zas druha vzduchom honí,
i srdce vyjde si na skusy.

Odtrhnem púčok rudých ruží,
vo váze bude pekným darom,
to moje srdce stále túži
za šťastím skromným, no pritom stálym.

SLÁVIK

Za ticha zvečera začal húst',
slúchal som tie krásne melódie
v tme sad bol sťa tmavá púšť,
ten večer v spomienkach stále žije.

Zaľeť, ach, sláviček v iné strany,
zobáčkom zaklop jej na okienko,
a zaceľ v srdiečku staré rany,
osviež, ach, osviež bledé líčko.

Zatíchol sláviček sponenáhla,
tma obzor zakryla čiernou chmárou.
Len duša po čomsi silne prahla:
„Pôjdeme naďalej cestou starou?“

TEBE

Zaspievať tíško dneska chcem Ti,
rozprávať budem o diaľkach.
Tak ďaleké sú cudzie svety,
k nim dorazíme na bárkach.

Pôjdeme nikým nepoznaní
navštíviť cudzie krajiny,
prídeme naspäť túžbou hnaní,
na krídlach vodnej hladiny.

A meno Tvoje talizmanom
bude mi v každej chvíli zas,
s Tebou odídem k tichým chrámom
a stopy za mnou spáli mráz.

ÚSMEV

Tie ústa dali mi, čo mi dať mali,
hoc' nie je dobre byť vždy optimistom.
Boli raz ústočká, čo sa moc smiali,
na plač ich obrátil krvavý výstrel.

Do básní ukryť ťa v ružovom sníčku,
ataka zgniavi ťa v zamĺkle hurrá,
odpadneš, odpadneš pri prvom kríčku,
stiahneš sa do seba, sťa zmoklé kura.

A potom raz možno lístoček bledý,
znovu ťa vyvolá na chabé rety,
to možno bude už aj naposledy,
keď potom opršíš, jak keď list zletí.

V DIALKE

Na modrom azúre niekedy Ťa vídať,
prelud, čo uteká v postriebrené diaľky,
chcem Ťa mať, musím však do kroku si pridať
by som Ťa odtrhol jak zjara prvé fialky.

Prelud, čo uteká a mizne v cudzie kraje,
idem Ťa odkrývať ja, kopáč zlatej rudy,
Tá cesta-necesta pre mňa neschodná je
únavou necítim si skrehlé údy.

Došiel som. Kdeže si? Tajomstvom snád' nie si?
Hľadám Ťa. Nevidieť ni vtáčka-letáčika.
Tam v diaľke tratia sa postriebrené lesy,
k nim drobná včielka si usilovne bziká.

ZÁNİK

Všetko je v nádobách smrti divej,
ona si nevyberá obete,
jej neunikneš – mačke divej,
jej neunikneš zo siete.

Zub času skazou očkuje nás,
raz príde zánik: „Koniec hrám“.
Lupene kvetov popáli mráz,
stratia sa známi, pôjdeš sám.

Len vietor naďalej šušťať bude
tie symfónie života,
budú diaľ vravieť o prelude,
čo sa kdes' v diaľke mihotá.

(4. marca 1945)

O **D SRDCA K SRDCU**

OD SRDCA K SRDCU

Najkrajšou farbou pre mňa je biela,
najkrajšie slovo od srdca,
aby mi duša riecť vždy uspela,
čo dumka tají horúca.

Od srdca k srdcu najkrajšia cesta,
je pavučinou bez pasce,
tak tichá a bez pyšnosti gesta,
jak maľované obrazce.

Od srdca k srdcu rieknem Ti tíško:
život je pekný v dvojici.
A zmysel toho pochopíš friško,
už zriem Ti úsmev na líci.

PREDJARIE

Krv moja zurčí potôčkom jari,
chlad zimy topí samopaš.
Nad mestom teplé ženú sa spáry,
obzrieš sa vôkol: radosť máš.

Húsence biele nebom sa šinú,
kam dobehnú až v dnešný deň?
Potôčky kalné poľom sa rinú,
ach leťte húsky, leťte len!

Úsmev nákazou šíri sa korzom,
zrieš pohľad teplý hockde už.
Horúčkou jasu zahorí obzor,
všetko ma volá v náruč Múz.

PREMENA

Včera v ústraní hľadal som pokoj,
dnes druha vítam s nadšením.
A zajtra v duši nastane rozbroj,
za šťastím náhle strateným.

Náhoda zmení v necitné šelmy,
a zrazu mäkneš ako vosk.
Premena hrdzou pokryje helmy,
premenou padne starý most.

Premenou padneš podfátý časom,
premenou pokoj nastane.
Premenou zmĺkneš s' zachríplym hlasom,
láska - tá večne zostane...

PRÍLETY

Nám snivé diaľky priblíži vtáčik,
do cudzích krajov zájdi s ním,
a budeš čítať sňa malý žiačik,
o neľútosti našich zím.

Pod oknom švitor už lastovičí,
pieť bude pieseň o Láske,
ktože Ti dumku radostnú zničí,
a šepot tichý o kráske?

Prileť, len prileť, prileť k nám smelo,
slávik - už pučí ružosad.
Aby sa ústam zašepkať chcelo,
o kvete, ktorý mám tak rád.

ŠKOVŘÁNOK

V nadšení vzlietol v striebriaté výšky,
švitorom zalial priestory,
prelomil vládu zimy - hrdopýšky,
sťa junák v báji niektorý.

V nadšení nôtil o zlatej jari,
o kvete poľnom na medzi,
on prvý zasial radosť do tváří,
očiam dal farbu nevädzí.

Škovránok, vtáčik ty zlatozobý,
sej radosť plným priehrštím,
prelom už putá zimnej poroby,
do básní mojich zasej rým.

NEHOVOR

Slov nieto. Všetko prázdnu frázou.
Ten vietor minie sa bez účinku.
Ničivou prácou drevokazov,
čarovnú stratíš svoju skrinku.

Nehovor. Načo sú tie slová,
počúvaj srdcom na svitaní.
V bútlavý strom už mizne sova,
ticho je. Nečuť hlásku ani.

Nehovor. Dávno to už chápem.
Zlatom je mlčať v tomto mžiku.
Dnes pieseň naša cudzí nápev,
roboty málo, veľa kriku.

SOKOL

Nebesá bodkou sa k nám blížia,
to padol sokol zranený,
naše sa cesty časom skrížia,
a Ty ma nájdeš v zasnení.

Výšiny vzdušné. Svet môj šíry,
k slnku sa vypneš pozrúc' vôkol,
jak v povetrí tam robí divy
odvážny junák - mladý sokol.

Raz padne sokol zranený,
po výškach vždy túžiť bude.
Ty uvidíš ma v zasnení,
načúvať ako slávik hudie.

MONOLÓG (O NÁS)

Sám o Vás píšem (je to správne?):
Človek je zverom divokým.
Po krvi dychtí, po nej prahne,
je ľudožrútom odvekým.

Na plemä vlastné ukul zbrane,
plemenu svojmu rúbe v týl.
Pre zlobu ľudskú slza kanie,
pre zlobu raní projektíl.

Plemeno hadie zuby ostrí
na nevinného oráča.
Svoje si rúca, páli mosty,
na seba skazu obracia.

UTÍŠENIE

Zúrivý uragán stíchol náhle,
už vietor odvial pušný prach,
v povetrí doznel granát tiahle,
pokoj som našiel v tichých hrách.

V okolí jamy doružova:
tu pôdu bozkal krvi nach.
Tu pýtal si sa znova, znova,
kedy už príde blízky krach.

Od juhu vietor zavial blahom,
jar venček vije zelený,
už potôčik sa valí svahom...
Vitaj nám, pokoj stratený!

ROZPRÁVKA

Vzpomínam na časy plné nehy,
na utešený mesiac máj,
keď spevom zneli tmavé brehy,
a kvietím spestrel tichý háj.

Jak v rozprávke sú časy tieto,
svet dneška iný: plný hrôz,
nádeje svetlej viac už nieto,
zanôti slávik, čierny kos?

Jak v rozprávke sú časy zašlé,
raz premení sa v skutok sen,
a znova budú máje krásne,
čo osladia mi v srdci blen.

RUŽOVÉ SNY

Spi sladko. Tiché prebudenie,
na cestu sníčkom daj sa v chod.
Mne Tvojho hlasu sladké znenie
dá na potulky doprovod.

Och, zaspáť nikým nezbadaný,
do nekonečna sniť a sniť,
kým Tvoju lásku neoznámí,
červený hodváb - slabá niť.

Či snívam! Zriem Ťa s rudou šálou.
Dnes milovať je ťažká vec.
Či nezaveští kartou malou
odchod do frontu Osud - žrec?

TAJOMSTVO

V kútiku srdca ukryto mám
kus môjho bytia bez falše.
Tam pod zámkami si ho trimám,
svet všetko tvrdý pokmáše.

V kútiku srdca tajomstvo mám,
kto dostane sa k riadkom tým,
ten za pravdu dá mojim dumám,
že nie som veštcom takým zlým:

Čo vzišlo spolu s kúkoľami,
to na oheň sa hodí raz.
Čas odhalí raz všetky klamy,
a rany všetky zhojí čas.

HVIEZDIČKA

Ty za súmraku čakáš na ňu,
zveš si ju svojou hviezdíčkou,
očká Ti iste pritom planú,
keď sprevádzaš ju cestičkou.

Nuž dovoľ rieciť Ti sladkú pravdu:
„Dve hviezdíčky sú očká Ti.
Moje si k Tvojim cestu nájdu,
a to sa vždycky vyplatí“.

Tie krásne chvíle v planom svete,
život má zmysel predsa len,
raz priletí máj v plnom kvete,
a vyplní sa krásny sen.

PRECHÁDZKA JAROM

Tok žitia zahnul v naše strany,
rozsievač zrno rozsýpal,
záhubu zime veštia vrany,
kto by sa mrazu dnes už bál.

Zakvitla zlatom biela vŕba,
včeličky z úľa letia von,
detí, hľa, bosých celá hŕba,
radostne večer zneje zvon.

Dnes srdce moje nevie smútiť,
nech zvučia struny veselím,
i vodný mlyn sa počal krútiť,
bujarým, rezkým s hrmením.

ROKY

Vlnka za vlnkou, potok celý,
rôčik za rôčkom život náš.
Nepridáš si, hoc' jak si smelý,
pominú strasti, radosť máš.

Čo bolo, skoro minulo sa,
a zas si pútnik v začiatku.
Osvieži v lete ranná rosa,
zaskvieš sa dobu na krátku.

A koniec koncov, čo sa starať?
Raz vypadneš a nezvieš viac.
Svet bude ďalej hlúposť stvárať,
svet bude ďalej sa i smiať.

V ZAJATÍ KUPIDOVOM

Šíp doletel a splnil pranie,
zahorel láskou chlapec raz.
Môž' kdesi slza žiaľu kanie,
on vidí diaľku plnú krás.

Rozprávka nová počala sa,
i víla prišla za rána.
No v srdci chlapca, ako zdá sa,
bolela rana strhaná.

Čas všetko zhojí. Znak po strele
sa zhojí a znežnie hlas.
Keď na rozlúčku riekneš vrele,
Boh sprevádzaj Ťa ďalej zas...

BÁSEŇ

Vzdušnými kriely v ústrety letí,
sľubujúc šťastie klame nás.
Zriem báseň peknú v úsmeve detí,
ukryť ju možno v tieni váz.

Piesenku spieva spenená riava,
klávesou je jej kamienok,
slovíčko Tvoje nádej mi dáva,
jak život rieke pramienok.

Raz večer sadnem si za dosku stola,
druhom mi vlastný teplý dych.
Len srdce ťahá a volá,
vylejem dumky v riadkoch tých...

ZVON

Kovovým srdcom mnoho mi povie,
načúvam tiché znenie.
Zomrel mi niekto známy, kto vie?
Hádať je veľké umenie.

Tou mŕtvou rečou tak jasne vraví.
Človek je slabým dieťaťom.
Dnes tráviš chvíle v úplnom zdraví,
zajtra už plačeš za bratom.

Bez slova sily výrečne rečie:
Memento mori. Príde čas.
Bez ladu-skladu život tvoj tečie,
a vyschne rieka žitia raz.

(26. marca 1945)

Z **A HORAMI, DOLINAMI**

JAR POD TATRAMI

Spev bystrín zurčí potokom,
nad riavou vŕba ženie lístky,
už púpavu zrieť pod plotom,
jak hľadá v malé okno chyžky.

I srdce hudie pieseň známu,
o máji šepkáš v tichej diaľke,
pocely slnka mrazy lámu,
a snívaš jarnej o záhaľke.

Zo stráne praskot tichý zneje,
Boh dopraj šťastia oráčovi,
čos' v srdci novým plamom hreje,
dnes začína sa život nový.

EPIGRAM

Som slabým chlapcom a slabým hráčom,
cigánstvo neviem v pravdu zmeniť,
snívam o diaľkach, speve vtáčom,
krv moja nevie jedom peniť.

S pokorou beriem všetky rany,
pravidlom mojím: Hovor pravdu.
Pred nosom zavrú šťastia brány,
no za jednu ma možno zavrú.

ODKAZ

Stretám ťa vtáčik, po prvýkrát,
posolstvo jari zanes v kraje,
kde žil som šťastne tak veľmi rád,
kde znať som počal žitia taje.

Život je pekný len v snívaní,
keď v diaľkach vidíš rodnú viesku,
do diaľok milých kráčam snami,
v nádhere všetkej v plnom lesku.

Leť vtáčik, drobná lastovička,
odkáž, že som tu v plnom zdraví,
keď spánok zmôže moje viečka,
Domov sa pred zrak mi hneď postaví.

RIAVA

Riava sa sama s' sebou hráva,
mne na potulky chuti dáva,
diaľ iba, ďalej do Neznáma,
tak nepredstižne hrá sa sama.

Huk vody zrazu zahuláka,
to svoje Ahoj na tuláka,
preč tečie nikým nebránená,
i rozzúri sa: hľa samá pena.

Cez viesky, polia, krížom-krážom,
cez lesy tiché, teplým lazom,
riava so sebou sama hrá sa,
v tom spočíva jej plná krása.

MÁJ

Rozkvitli líčka mojej milej,
máj zaklopal mi na srdce,
v nálade večer bôľno-snivej,
písal som verše horúce.

Pri ceste trnky striebrobiele
mi oznámili: Tu je máj.
K nim obrátil som pohľad vrele,
hľa, v rúchu novom celý kraj.

Len v diaľke sniežik blýskol z vrchu,
bôľ zmrazil srdce mi v útly zvon.
Ja pozdravil som bielu trnku,
a z úst mi sklízol tichý ston.

(na hraniciach slovensko-moravských)

SMRŤ KOSÍ

S napätou tvárou stále vpred,
dnes žijem, zajtra budem hniť,
za čiapkou mojou biely kvet,
chcem z neho sladký nektár piť.

Kdes' v jarku čumí smrčka bledá,
automat kosí pole tiel.
Žiť! Chabnúť jar nám nedá,
hoc' ohluší ťa výbuch diel.

Smrť kosí, výkrik počuť: Žiť!
Za cenu bytia stále vpred,
dnes žijem, zajtra budem hniť,
a poženie sa ďalej svet.

9. MÁJ 1945

Milá má moja svetlý deň,
uragán vmotal sa do siete,
zaľahol na peklo bledý tieň,
slovo Mier zavládlo na svete.

Orgován v počiatku rozkvitol,
z ďalekých krajín som vôňu sal,
na svete sa zrazu zázrak stal,
nestrieľa vojak, jak strely by sa bál.

Milá má moja svetlý deň,
darčekom k nemu slovo Mier,
koľko len obetí bolo preň,
začiatok nových, krajších hier.

(Kojetín, 9. mája 1945)

BOJÍM SA LÚČENIA...

Ó, znej len ďalej, lýro zlatostrunná,
zaspievaj slávik v záhradke,
a nocou teplou lej svit svoj, bledá Luna,
daj nádej svetlú Zemi – pramatke.

To moje srdce tak nepokojne búši,
mysel zas blúdi v Neznáme,
či azda dačo nezvyklého tuší,
oč' dvaja my nežiadame?

Raz príde Osud – výhybkár,
a prehodí výhybok dvoje,
ďiaľ cestou svojou pôjde snár,
vidiac vždy pred sebou oči Tvoje.

Prečo je šťastie záblesk iba,
prečo nie potok štavnatý?
kto nahradí mi drahá Teba,
kto šťastie moje navráti?

Byť šťastným chvíľku, krátku dobu,
a potom čašu smútku piť,
navôkol cítiť času zlobu,
o Tebe môcť vždy všade sniť.

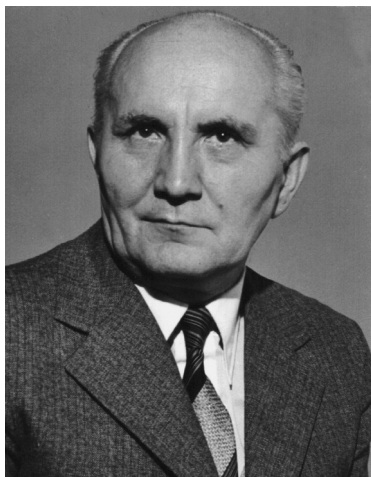
Šťastie je sníčkom na svitaní,
a prekazí ho strašný blesk,
mňa pred vzbudením čosi chráni:
mihalníc Tvojich zlatá klec.

Spi sladko, vravíš. Pri Tebe som,
chvíľočku ešte môžeš sniť,
kým rozlúčenia neudrie hrom,
do prachu padne zlatá niť.

Tak sladkobôľne mi je v duši,
keď zriem Ťa ešte pri sebe,
to srdce moje stále búši,
pre Teba drahá, len Tebe.

A búšiť bude i v diaľavách,
budeme duchom blízko si,
pozdrav Ti pošlem v horských riavách,
a slza zrak môj orosí.

Čo komu predom dané bolo,
to v budúcnosti splní sa,
my nájdeme sa iste skoro,
nuž srdce moje, utíš sa...

BIOGRAFIA

MVDr. Michal Breza, CSc. patril medzi prvých učiteľov Vysokej školy veterinárskej v Košiciach, odborný asistent na Ústave chémie, neskôr na Ústave parazitológie, vedúci oddelenia veterinárskej zoológie. Od roku 1962 vedúci III. oddelenia helminto-hostiteľských vzťahov na Helmintologickom ústave SAV v Košiciach. Úspešne pracoval ako odborný redaktor vo viacerých vedeckých a odborných časopisoch.

Narodil sa v Trebišove 25. septembra 1925. Stredoškolské štúdium absolvoval na chýrnom Štátnom gymnáziu v Michalovciach, kde v roku 1944 maturoval. Po skončení stredoškolského štúdia rozhodol sa študovať veterinársku medicínu na Vysokej škole zverolekárskej vo Viedni. Pre vojnové udalosti v roku 1944 prvý ročník štúdia neotvorili na tejto škole, a tak pracoval ako pomocný učiteľ ľudovej školy v okrese Trebišov. Po oslobodení Trebišova, prihlásil sa do 1. Československého armádneho zboru. Zúčastnil sa bojov v okolí Martina a na Morave. Šťastlivo a v zdraví prišiel až do Prahy. V roku 1945 opätovne prejavil záujem o štúdium veterinárskej medicíny, a preto požiadal o prepustenie z vojenskej služby. Jeho žiadosť bola kladne vybavená, a tak v septembri 1945 sa zapísal na Vysokú školu veterinársku v Brne. Štúdium úspešne ukončil v máji 1950 a získal veterinársky diplom. Dizertačnú prácu na tému „Brdlič-

ková reakcia pri mastitídach kráv“ obhájil a získal doktorát veterinárskej medicíny.

Po skončení vysokoškolského štúdia sa rozhodol pracovať na Vysokej škole veterinárskej v Košiciach. Dňa 1. júna 1950 bol prijatý za odborného asistenta na Ústav chémie. V roku 1952 ho rektor školy, prof. MVDr. J. Hovorka požiadal, aby prestúpil na Ústav parazitológie. A tak celých 40 rokov spojil svoj aktívny život s týmto vedným odborom, kde sa plne a úspešne realizoval.

V rokoch 1954–1959 bol externým aspirantom na Helmintologickom ústave SAV v Košiciach. Školiteľom mu bol prof. MVDr. Ján Hovorka. Kandidátsku dizertačnú prácu „Epizootológia pľúcnej červivosti (metastrogilózy) ošípaných“ obhájil v roku 1960. Vypracoval novú flotačnú metódu, navrhol nový konzervačný prostriedok pre pneumohelminy a teoreticky a prakticky zdôvodnil nové pohľady na medzihostiteľskú funkciu dážďoviek.

Po zriadení študijného predmetu „Veterinárska zoológia“ v roku 1953 bol poverený prednáškami, cvičeniami a skúšaním tejto disciplíny, a to aj pre diaľkové štúdium. Výučbu tohto predmetu zabezpečoval až do roku 1970.

Pre opakované a nezmyselné výhrady politických orgánov voči jeho pôsobeniu na vysokej škole odchádza v roku 1962 na Helmintologický ústav SAV v Košiciach. Riaditeľom ústavu bol prof. MVDr. Ján Hovorka a poveril ho vedením III. oddelenia helminto-hostiteľských vzťahov. Na tomto pracovisku našiel pokojné prostredie pre svoju vedeckú a publikačnú prácu, a tak sa mohol plne venovať helmintológii. Úspešne sa podieľal na diagnostike a tlmení parazitárnych chorôb, ktoré sa často vyskytovali v poľnohospodárskych podnikoch na východnom Slovensku a spôsobovali značné straty. Podieľal sa hlavne na tlmení diktyokaulózy hovädzieho dobytku a oviec, fasciolózy prežúvavcov, enterostrogylózy a ďalších parazitóz. Bol školiteľom štyroch interných a troch externých aspirantov. Všetci úspešne obhájili kandidátske práce.

Bol dobrým radcom, aj náročným posudzovateľom vedeckých prác. Dlhé roky sa podieľal na postgraduálnom vzdelávaní veterínarov na Slovensku aj v Čechách.

Jeho edičná a publikačná aktivita bola rozsiahla. Bol spoluautorom 10 knižných publikácií. Publikoval viac ako 250 vedeckých a odborných článkov v domácich i v zahraničných časopisoch. Aktívne sa podieľal na organizovaní vedeckých podujatí Helmintologického

ústavu, pravidelne prednášal odborné referáty na vedeckých podujatiach doma i v zahraničí.

Bol aktívny i v oblasti vedecko-populárnej tvorby. Bol odborným poradcom pri vypracovaní vedecko-populárnych filmov „Fasciolóza hospodárskych zvierat (1970)“ a „Paramfistomatóza prežúvavcov (1982).“ Dr. Breza bol dlhoročným aktívnym členom výboru Česko-slovenskej spoločnosti parazitologickej pri ČSAV a Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárku, lesnícke, veterinárske a poľnohospodárske vedy pri SAV. Jeho pomerne rozsiahla a úspešná vedecko-výskumná a publikačná činnosť bola ocenená viacerými rezoznými vyznamenaniami a početnými medailami.

Bol dvakrát na veterinárnych pracoviskách na Kube. V roku 1967 to bol šesťmesačný pobyt na Biologickom oddelení Kubánskej akadémie vied v Havane. Spolu s MVDr. R. Švarcom úspešne riešili problémy helmintóz oviec. V rámci VŠV v Košiciach bol neskôr vyslaný ako expert na parazitologickú katedru Vysoké školy veterinárskej v Havane, kde pôsobil dva roky (1972–1973) v oblasti postgraduálnej prípravy (získavanie vedeckých hodností CSc., prijímanie postgraduálnych aspirantov, konzultácie v priebehu aspirantúry, členstvo v skúšobných komisiách), parazitologickej diagnostiky a pomoci praxi.

Úspešne pracoval dlhé roky v redakčných radách viacerých vedeckých a odborných časopisov. Už od roku 1956–1958 pôsobil ako výkonný redaktor vo Folia veterinaria. Od roku 1979 do 1992 bol výkonným redaktorom medzinárodného časopisu Helminthologia. Po obnovení prvého slovenského stavovského veterinárskeho časopisu Slovenský veterinár z roku 1939 ako Slovenský veterinársky časopis v roku 1993 sa stal jeho technickým redaktorom. Technickú úpravu Folia veterinaria zabezpečoval v anglickom jazyku od roku 1993 až do roku 2008.

Svojou dlhoročnou úspešnou vedecko-výskumnou a pedagogickou prácou sa zaradil medzi uznávaných odborníkov v oblasti parazitológie. Bol to človek priateľský, pracovitý a obetavý. Charakterizovala ho tiež duševná vyrovnanosť a zmysel pre spravodlivosť. Bol aktívne činný až do veku 83 rokov. Posledné roky svojho života trávil v Zariadení pre seniorov v Šugove.

Zomrel 23.3.2017 vo veku nedožitých 92 rokov.

*Spracované z príspevku autorov
Jantošovič, J., Elečko, J., Kočíš, J.
v Slovenskom veterinárskom časopise č. 5/2010*

Na porlučku . . .

Príva utáčať potlučku
Do srdca sa tajk vkráša
A srak éden klada v bláse
Ni com myslí na porlučku

Čas škravých krás ^{sa im} práve minul
Leto trávne v samom dnu
Písan' dnu mi neter hídhe
By večerom v Arnoch shyne
Éšte plesat' či nás vädnuť
Majú kvety v tomto čase
Týchkam túžo hlas sa trase:
Hídhe moji ty sa neruť

Čas kvéni a vyletíme
Ako drobne častovičky
A niekedy pekné smútky
Povsadia nás ďalej žme

Kvámne chvíle Belni leto
Kľá nás leta v síre dial'ky
Za oráčom pójdu kavy
Ne smúť srdce ne smúť pre to

Y da'édik nás sprchol svasa
Ako pekné potlučky
Na porlučku Na porlučku
Glohom plavý leta asur

Rukopis autora

Ako maturant v školskom roku 1943-1944

V kúpeľoch Luhačovice

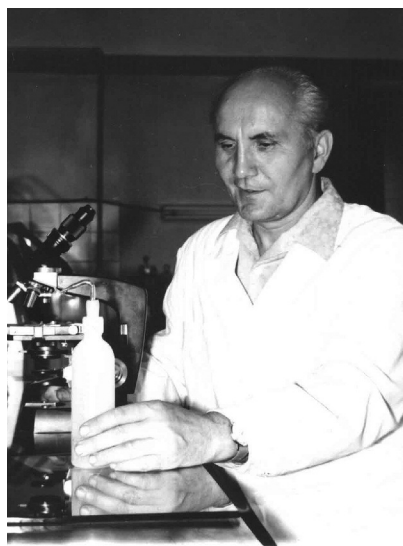

S kolegami

S doc. Viliamom Jurášekom a doc. Rudom Žitňanom

V laboratóriu

V areáli VŠV v Košiciach

S akademikom Jánom Hovorkom a kolektívom oddelenia ekologickej parazitológie, 1978

V laboratóriu s Margaretou Bereckou a Štefanom Basandom, 1978

V redakcii časopisu Helminthologia s Helenou Gasziovou, 1983

S riaditeľom akademikom Jánom Hovorkom a kolektívom oddelenia pri príležitosti 30. výročia Helmintologického ústavu SAV, 1983

Spomienka na doktora Michala Brezu

Doktor Breza bol odborník v parazitológii so širokým rozhľadom, schopný odborne sa vyjadriť takmer ku každému problému. Bol dôsledný a ústretový, ochotne a rád reagoval na požiadavky a prosby kolegov. Ak ho niekto požiadal o pomoc, vec riešil takmer okamžite, svoje rozpracované veci dal bokom a už bol vo svojom živle. Dokázal však aj niečo viac, skladal básničky. Dokázal vybásniť gratuláciu ku významnému životnému jubileu či sviatku kolegovi, ktorý si to v danej chvíli podľa neho zaslúžil. Boli to príbehy zo života jubilanta, ktoré v rýmoch vykresľovali jeho silné, ale aj slabšie stránky, alebo neprehliadnuteľné zvyky či nálady, väčšinou vtipné. Ak sa blížil nejaký sviatok alebo jubileum, ktorý sa vtedy v rámci spoločenského života brigád socialistickej práce „uctieval“, čakali sme, či bude aj básnička.

Kolegovia si doktora Brezu vážili, ale v istých situáciách aj obávali, mladí i tí starší. Ak bol školiteľom aspiranta, tak to znamenalo, že ten ho musel nasledovať v jeho širokom spektre poznatkov v parazitológii a svojmu „vyvolenému“ nedoprial leňošenie. Básničky písať nemusel. Ak bol oponentom kandidátskej práce, tak jeho posudok mal vždy viac strán s pripomienkami a otázkami ako bolo zvykom. Jeho dôslednosť sa u nás mladých vnímala s rešpektom. Rovnako dôsledný bol aj ku starším kolegom, aj u nich našiel drobnosti, ktoré nám začiatočníkom boli úplne uletené.

Ako externý vedecký aspirant na Helminologickom ústave (terajší Parazitologický) SAV, vtedy ako zamestnanec Vojenského výskumného ústavu, som sa až tak často s doktorom Brezom nestretával. V roku 1987 som už mal napísanú svoju dizertačnú prácu a uvažovali sme nad oponentmi. Pri rozhovore s kolegyňou Ludkou som vyslovil návrh, že by som mal rád za jedného z oponentov doktora Brezu. „To nie je dobrý nápad“, zaznela okamžitá odpoveď. „Niet práce v ktorej by niečo nenašiel, neskritizoval, minimálne nemal iný pohľad na skúmaný jav či vec“, dodala Ludka. „Požiadať ho však, či by ti nerobil konzultanta, prácu si dôkladne prečíta a na všetky slabé miesta ťa upozorní ešte skôr, ako sa práca dostane oponentom“, znela dobrá rada skúsenejšej kolegyne. Tak sa aj stalo. Pripomienok ku konceptu dizertácie mal doktor Breza viac než dost. Aké šťastie, že to nebolo v oponentskom posudku. Všetky pripomienky som si premyslel, odkonzultoval, aj keď nie vždy som mal s konzultantom rovnaký názor.

Aj taký bol doktor Breza v mojich očiach, sčítaný, s širokým rozhľadom, kolegiálny, dôsledný, ale aj priateľský, ochotný a ľudský, a robil to rád. Básničku mi však nenapísal. Vtedy som bol ešte príliš mladý a neskôr som to už nestihol. Zato v spomienkach mi ostali mnohé chvíle z rôznych pracovných či osobných stretnutí strávené s doktorom Michalom Brezom. Rád na ne spomínam.

V Košiciach, júl 2018

Branislav Petko

bývalý kolega a neskôr riaditeľ Parazitologického ústavu SAV

**Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov vydal
vo svojej edícii HISTORIA MEDICINAE VETERINARIAE
od roku 2000 tieto publikácie:**

1. Jantošovič J., Fried K., Pokorný J., Kozák M., Filo Š.:
Prof. MUDr. Pavol Adámi (1736 -1814), str. 35, 2000
2. Jantošovič J., Fried K., Pokorný J.: *Prof. Dr. František Hutýra*,
str. 27, 2000
3. Jantošovič J., Fried K., Pokorný J., Kozák M.: *Prof. Dr. Jozef Marek*,
str. 30, 2000
4. Feješ J.: *História tlmenia žrebčej nákazy (duriny) na Slovensku
po 2. svetovej vojne*, str. 6, 2000
5. Husár L.: *Organizačný a štrukturálny vývoj slovenského
veterinárstva v rokoch 1945 – 1960*, str. 141, 2000
6. Husár L.: *Slovenské veterinárstvo v rokoch 1939 – 1945*, str. 177,
2001
7. Feješ J.: *MVDr. Pavol Opluštil, magistrátny veterinárny radca*,
str. 44, 2002
8. Pokorný J. a kol.: *Prvé celoštátne stretnutie veterinárnych
lekárov – seniorov nad 70 rokov 20. – 21. júna 2002 v Košiciach*,
str. 44, 2002
9. Molnár J.: *História veterinárstva okresu Trnava*, str. 325, 2002
10. Jantošovič J., Fried K., Pokorný J., Kozák M.: *Významné
osobnosti veterinárskej medicíny*, str. 108, 2004
11. Husár L., Pokorný J.: *História postgraduálneho vzdelávania
veterinárnych lekárov na Slovensku*, str. 177, 2005
12. Husár L., Pokorný J.: *Konská nemocnica vo Veľkej Ide v rokoch
1915 – 1918*, str. 28, 2006
13. Jantošovič J., Kozák M., Slosiarik J., Pokorný J., Vrabec V.:
História veterinárskeho školstva, str. 34, 2006

14. Pokorný J. a kol.: *Druhé celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov*, str. 48, 2007
15. Husár L., Pokorný J.: *História postgraduálneho vzdelávania veterinárnych lekárov na Slovensku, 50. výročie Inštitútu vzdelávania veterinárnych lekárov v Košiciach*, str. 202, 2008
16. Molnár J.: *Alexander Kotlán, život a dielo*, str. 47, 2008
17. Molnár J.: *Veda na dlhé trate..., život a dielo Františka Nižňanského, 1911-1967* str. 200, 2008
18. Husár L.: *Prvé samostatné veterinárske organizácie v Československej republike Krajské a Okresné veterinárne zariadenia v roku 1960, 50. výročie*, str. 76, 2010
19. Feješ J.: *Veselo aj vážne zo života zverolekára*, str. 100, 2010
20. Pokorný J. a kol.: *Tretie celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov - seniorov nad 70 rokov, Slovenská veterinárska historiografia, podiel veterinárnych lekárov - seniorov, na jej spracovaní a publikovaní*, str. 68, 2012
21. Husár L.: *Miesto a význam Slovenskej spoločnosti veterinárnych lekárov v dejinách spolkov*, str. 160, 2013
22. Husár L.: *Chýreční Slováci v dejinách veterinárstva feudálneho Uhorska. Peter Madáč z Veľkej Polomy*, str. 60, 2013
23. Husár L. a kol.: *Expertízy slovenských veterinárnych lekárov v rozvojových krajinách sveta (50. výročie)*, str. 313, 2015
24. Pokorný J. a kol.: *Štvrté celoštátne stretnutie veterinárnych lekárov – seniorov nad 70 rokov*, str. 90, 2018
25. Buleca J.: *Návrat z nenávratna - Michal Breza*, str. 78, 2018

Uvedené publikácie si môžete objednať na adrese:

Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov
Cesta pod Hradovou 13/a
041 77 Košice
ivvl@ivvl.sk

LABO - SK, s.r.o. garantuje vysokú kvalitu služieb, širokú ponuku riešení, spoľahlivosť dodávok a servisu a osobný prístup k zákazníčkovi.

Poďakovanie

Vydavateľ ďakuje doc. MVDr. Branislavovi Peřkovi, DrSc. za všestrannú pomoc pri realizácii tejto publikácie a spoločnosti LABO - SK, s.r.o. , Púchovská 12, 831 06 Bratislava za finančnú podporu.